

บทที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลรอง

บทนี้นำเสนอผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนเป้าหมาย

3.1.1 โรงเรียนอิสลามฮิดายะฮฺ ประเทศมาเลเซีย

โรงเรียนอิสลามฮิดายะฮฺ ภายใต้ศูนย์การเรียนรู้ฮิดายะฮฺ (Pusat Pendidikan Hidayah - PPH) มีคำขวัญประจำศูนย์คือ “ความรู้ ควบคู่การปฏิบัติ พัฒนาสู่การเป็นผู้นำ” ตั้งอยู่ที่ กัมปงชินารัน บารู 26 ถนน ยะโฮร์บารู 81300 กูดาอี ยะโฮร์ บารู โดยศูนย์การเรียนรู้ฮิดายะฮฺ (PPH) คือ ศูนย์การเรียนรู้เอกชนที่ไม่หวังผลกำไร แหล่งสนับสนุนทางการเงินในการทำงานและการสร้างศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้มาจากค่าเทอมของนักเรียนและการบริจาคของผู้ที่มีจิตศรัทธา ซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐแต่อย่างใด ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ ได้สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1989 โดยเริ่มจากมีนักเรียนทั้งหมด 12 คน และครูอีก 4 คน ในปีที่ 2 ได้มีนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 65 คน โดยเริ่มเรียนที่บ้านบังกะโล ตามันดวานี ชื่อโร ยะโฮร์ ปัจจุบันโรงเรียนประถมอิสลามฮิดายะฮฺมีนักเรียนทั้งหมด 1,132 คน และครูอีก 74 คน และโรงเรียนมัธยมอิสลามฮิดายะฮฺ มีนักเรียนทั้งหมด 650 คน และครู 74 คน โรงเรียนแห่งนี้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนแบบอิสลาม ผู้ปกครองไม่ใช่แค่มาจากรัฐยะโฮร์เท่านั้น ยังมีมาจากรัฐซาบฮ์ ซาราวัก ประเทศบรูไน สิงคโปร์ และอินโดนีเซียอีกด้วย เริ่มจากปี 2013 เป็นต้นมาโรงเรียนประถมอิสลามฮิดายะฮฺได้มีการเปิดสอนทั้งหมด 32 ห้อง ชั้นประถมปีที่ 2 และ 6 มีทั้งหมด 5 ห้อง และชั้นประถมปีที่ 1 ได้มีการเพิ่มจำนวนห้องจาก 5 ห้อง เป็น 7 ห้อง ศูนย์การเรียนรู้ฮิดายะฮฺ เป็นศูนย์ศึกษาที่มีระบบการจัดการเรียนการสอนแบบอิสลาม มีทั้งหมด 3 แห่งคือ โรงเรียนประถมอิสลามฮิดายะฮฺ ยะโฮร์ บารู (SRIH JB) โรงเรียนประถมอิสลามฮิดายะฮฺบาตู ปายัต (SRIH BP) และโรงเรียนมัธยม อิสลามฮิดายะฮฺ (SMIH)

โรงเรียนมีปรัชญาการศึกษา คือ “การศึกษาที่มุ่งเน้นความรู้ด้านเตาฮิด (การให้อะกัฟต่ออัลลอฮ์) เพื่อสร้างมนุษย์ให้มีความรู้ มีความศรัทธา และมีจริยธรรมที่ดี มีความพร้อมและความสามารถในการใช้ชีวิต สร้างสังคม ประเทศชาติ และโลก อย่างที่ระบุไว้ในอัล-กุรอาน และซุนนะฮ์โดยผ่านระบบการศึกษาที่เท่าเทียมกัน มีความทั่วถึงและต่อเนื่อง” และมีเป้าหมายการศึกษาคือ “เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความเท่าเทียมและมีความร่วมมือในการสร้างอัตลักษณ์ทั้งทางด้านปัญญา จิตวิญญาณ อารมณ์ และร่างกายเพื่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ที่ซอและฮ์ สามารถมีความรับผิดชอบ เป็นคอลีฟะห์ของอัลลอฮ์ในโลกดุนยาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ” และโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์การศึกษาไว้ว่า “โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาอิสลามที่มีความเป็นเลิศสู่วิสัยทัศน์ปี 2020” โดยพันธกิจของโรงเรียนมุ่งสร้างระบบการศึกษาอิสลามที่มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เพื่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ที่สามารถนำสังคมไปในทางที่ดีขึ้นต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง โรงเรียนมัธยมอิสลามฮิดายะฮฺ (SMIH) เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาหลักสูตรบูรณาการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในลำดับต้นของ

รัฐยะโฮร์ บารู และได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีเลิศ (ระดับ A) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการของประเทศมาเลเซีย

3.1.2 โรงเรียนอุมมุลกุรอ โบโกร์ ประเทศอินโดนีเซีย

โรงเรียนอุมมุลกุรอ อยู่ภายใต้การดูแลของมูลนิธิอุมมุลกุรอ โบโกร์ (Yayasan Ummul Quro Bogor) ประเทศอินโดนีเซีย มีคำขวัญคือ “มุ่งสร้างคนคุณภาพ อุดมด้วยปัญญา” โรงเรียนตั้งอยู่ที่ถนนซอและฮุอิสกันดาร หมายเลข 1 ตำบลเปอกันจาจา เกอโมง โบโกร์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 1996 โดยได้ตั้งชื่อสถาบันว่า YAYASAN UMMUL QURO ในช่วงแรกสถาบันเปิดสอนเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ต่อมาปี 1998 ได้เปิดการศึกษาระดับชั้นอนุบาล และในปี ค.ศ. 2002 ได้เปิดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อมาปี ค.ศ. 2004 ได้เปลี่ยนเป็นชื่อ YAYASAN UMMUL QURO BOGOR ในปีค.ศ. 2005 ได้เปิดศูนย์อบรมผู้สอน อัลกุรอาน และในปี ค.ศ. 2011 ได้เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย Yayasan Ummul Quro Bogor จึงเป็นสถาบันสอนศาสนาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 1,520 คน และครูผู้สอนจำนวน 125 คน และเป็นศูนย์อบรมสำหรับผู้สอนอัลกุรอานอีกด้วย มีแนวคิดเพื่อเน้นการสอนศาสนาอิสลาม โดยใช้มัสยิดเป็นศูนย์รวมกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านศาสนา และสร้างเยาวชนให้มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม โดยมีวิสัยทัศน์ เสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ ศาสนา และสังคมอิสลาม เพื่อผลิตมุสลิมที่ดี

โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ คือ “เสริมสร้างความรู้ทางวิชาการ ศาสนา และสังคมอิสลาม เพื่อผลิตมุสลิมที่ดี” และมีพันธกิจหลัก คือ 1) สร้างสถาบันการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา-และมัธยมศึกษาตามครรลองศาสนาอิสลาม 2) สร้างสถาบันการเผยแผ่ศาสนาโดยใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรม 3) สร้างเยาวชนให้มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม โรงเรียนแห่งนี้มีความโดดเด่นทั้งทางด้านศาสนา และด้านวิชาการ รวมถึงด้านกีฬา ซึ่งเป็นโรงเรียนหลักสูตรบูรณาการที่ได้รับการประเมินในระดับดีมาก (A) และมีคุณภาพในระดับต้นของเขตต่อเนื่องทุกปี จุดมุ่งหมายสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนคือเน้นคุณลักษณะพึงประสงค์ ได้แก่ การมีหลักศรัทธา อากิเดห์ที่บริสุทธิ์ สามารถปฏิบัติศาสนกิจที่ถูกต้อง มีมารยาทที่ดีเลิศ มีวินัย สามารถเอาตัวรอดได้ รู้จักการเอาตัวรอด มีสุขภาพดีแข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีระเบียบเรียบร้อย มีความรู้เฉลียวฉลาด มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี และมีทักษะทางสังคม โดยโรงเรียนจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ ศูนย์เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ศูนย์สอนตัจวิดและตะฮ์ฟิซ ศูนย์ส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำทางศาสนา ศูนย์ตัวอย่างสอบวัดระดับทางการศึกษาระดับชาติ ศูนย์ทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์ และศูนย์การสอนแบบพหุปัญญา

3.1.3 มัดราซะฮ์ อัล-อารอเบียห์ อัล-อิสลามียะห์ ประเทศสิงคโปร์

มัดราซะฮ์ อัล-อารอเบียห์ อัล-อิสลามียะห์ (Madrasah Al-Arabiah Al-Islamiah: MAI) ตั้งอยู่ที่เลขที่ 1 ซอย 6 หมู่บ้าน Toa Payoh ประเทศสิงคโปร์ เป็นสถาบันเอกชนสอนสามัญหลักสูตรบูรณาการอิสลามชั้นนำที่ได้รับการยอมรับในการพัฒนาเยาวชนทั้งชายและหญิงให้รับทางนำแห่งอิสลาม ให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถรอบด้าน มีความรู้ ความมุ่งมั่น และแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของอุมมะห์และมวลมนุษยชาติ ในช่วงปีทีก่อตั้ง Madrasah Al-Arabiah Al-Islamiah (MAI) ดำเนินการในอาคารขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ข้างมัสยิด Haji Yusoff ที่ Hillside Drive ซึ่งขณะนั้นได้ใช้ห้องต่าง ๆ ภายในมัสยิด Haji Yusoff ในสมัยนั้น

โรงเรียนแห่งนี้ให้บริการการศึกษาแก่ผู้อยู่อาศัยในย่าน Serangoon และรับนักเรียนได้ 40 คน มีครูสอนศาสนา และอาสาสมัครมาสอนความรู้ทางศาสนาอิสลามเป็นหลัก รวมถึงการสอนอาหรับ และอัล-กุรอานด้วย ในปี ค.ศ. 1965 อาคารของโรงเรียนมีสภาพย่ำแย่ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนขึ้นเพื่อระดมทุนสำหรับการก่อสร้างใหม่ ภายในปี ค.ศ. 1970 คณะกรรมการสามารถระดมทุนได้มากกว่า 3,000 เหรียญ แต่ก็ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ 30,000 เหรียญ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนแห่งนี้ก็ยังคงพยายามรับใช้ชุมชนในพื้นที่ต่อไป ในวันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ. 1982 ได้เกิดเหตุเพลิงไหม้เนื่องจากความผิดพลาดในการเดินสายไฟฟ้า ทำให้โรงเรียนได้รับความเสียหายจากเพลิงไหม้อย่างหนัก หลังจากเหตุการณ์ไฟไหม้มีนักเรียนเพียง 17 คน เท่านั้นที่กลับมาเรียน ซึ่งได้ดำเนินการต่อในมัสยิด Haji Yusoff ชั่วคราว ต่อมาในปี ค.ศ. 1989 โรงเรียน (MAI) ได้เข้ามาอยู่ภายใต้การบริหารของสมาคมมุฮัมมัดยยะห์ (Muhammadiyah) ในเวลานั้นสมาคม Muhammadiyah ได้จัดตั้งโรงเรียนของตัวเอง คือ Madrasah Ulumul Quran (MUQ) ซึ่งเป็นปีที่สามของการดำเนินงาน MUQ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาประมาณ 100 คน ทั้งสองหน่วยงานจึงรวมเข้าด้วยกัน และตั้งชื่อเป็น Madrasah Al-Arabiah Al-Islamiah ซึ่งสมาคม Muhammadiyah ได้ดำเนินการทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

ช่วงปลายปี 2003 องค์การศาสนาอิสลามแห่งสิงคโปร์ Majlis Ugama Islam Singapura (MUIS) ได้นำระบบ Madrasah Joint System (JMS) โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในรูปแบบ Madrasah ในการยกระดับและวางระบบเพื่อผลิต ครูสอนศาสนา หรือนักวิชาการอิสลามและบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถช่วยเหลือชุมชนมุสลิมสิงคโปร์ได้ดีที่สุด ซึ่งในปี ค.ศ. 2007 ได้มีโรงเรียนระบบ Madrasah 3 แห่ง ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ JMS อันได้แก่ Madrasah Irsyad Zuhri Al-Islamiah, Madrasah Aljunied Al-Islamiah และ Madrasah Al-Arabiah Al-Islamiah (MAI) ซึ่ง MAI ได้กำหนดกรอบของโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนมัธยมด้านวิชาการควบคู่วิทยาศาสตร์ที่บูรณาการหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จึงได้หยุดการทำการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาตั้งแต่นั้นมา ในปี ค.ศ. 2016 โรงเรียนแห่งนี้จะมีอาคารใหม่ถัดจากที่ตั้งชั่วคราวปัจจุบันในย่าน Toa Payoh ซึ่งคาดการณ์ไว้ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2020

โรงเรียนมีปรัชญาของโรงเรียนคือ “เด็กทุกคนมีเอกลักษณ์” และมีวิสัยทัศน์คือ “สร้างเยาวชนชาว Arabian ให้เป็นบุคคลที่มีความยำเกรง เป็นนักคิด นักเรียนรู้ และเป็นผู้นำที่มีเมตตาธรรม” และมีพันธกิจหลักคือ “เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำที่ได้รับการยอมรับในการพัฒนาเยาวชนชายและหญิงให้ประสบความสำเร็จ ได้รับทางนำแห่งอิสลาม เป็นบุคคลที่มีความสามารถรอบด้าน มีความรู้ ความมุ่งมั่น และแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของอุมมะห์และมวลมนุษยชาติ” นอกจากนี้โรงเรียนกำหนดค่านิยมการพัฒนาผู้เรียนคือ “2RISE” 1) Respect: เคารพ ตระหนักถึงความหลากหลาย และความต่างในความคิดเห็น และค่านิยมในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 2) Responsibility: ความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตัวเองทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และในสังคม ในฐานะพลเมืองโลก 3) Integrity: ความซื่อสัตย์ และมีสัจจะ การส่งเสริมคุณค่าของอิสลามในการกระทำและคำพูด แสดงความซื่อสัตย์ 4) Spirituality: จิตวิญญาณ การเชื่อมั่น ศรัทธา และยอมจำนนต่อพระเจ้าในฐานะบ่าวของอัลลอฮ์ และ 5) Excellence: ความเป็นเลิศ เป็นมุสลิมที่เป็นแบบอย่างที่ดี โดยให้ความสำคัญในการปฏิบัติมุ่งเน้นสู่ความสำเร็จ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนมีหลักในการปลูกฝังให้นักเรียนสามารถ ยกย่องการรับมือกับความท้าทายทุก

รูปแบบ ยกเว้นการเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมโดยยึดหลักการจากอัลกุรอานและซุนนะฮ์ ยกเว้นการศึกษา ความเป็นมืออาชีพ และเป็นคนที่ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถ และยกเว้นตัวเองเพื่อให้เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

3.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มครูจากประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และ สิงคโปร์ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีความจำเพาะเจาะจงโดยเป็นผู้ที่ ประกอบอาชีพครู ซึ่งเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา และอิสลามศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนในรายวิชาของตนเองไม่ต่ำกว่า 3 ปี และ ทำการสอนในแต่ละสัปดาห์ไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมง สำหรับการศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาในผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน โดยข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง และชื่อที่ ปรากฏในงานวิจัยนี้เป็นนามสมมติทั้งหมดดังนี้

ประเทศอินโดนีเซีย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีอายุระหว่าง 35-44 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี และ ระยะเวลาในการทำงานในโรงเรียนอุมมุลกุรอ (Ummul Qura Bogor, Indonesia) มากที่สุดคือ 13 ปี และน้อย ที่สุดคือ 6 ปี โดยครูผู้สอนทุกคนผ่านกระบวนการเรียนหลักสูตรวิชาชีพครูและมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู รายละเอียดดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประเทศอินโดนีเซีย

คนที่	นามสมมติ	อายุ	ระดับการศึกษา	วิชาที่สอน	ประสบการณ์ (ปี)
1	Ind1	35	ปริญญาตรี	คณิตศาสตร์	12
2	Ind2	43	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์	8
3	Ind3	32	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษ	6
4	Ind4	39	ปริญญาตรี	สังคมศึกษา	12
5	Ind5	44	ปริญญาตรี	อิสลามศึกษา	13

ประเทศมาเลเซีย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีอายุระหว่าง 27-51 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี และ ระยะเวลาในการทำงานในโรงเรียนอิสลามฮิดายะฮ์ (Hidayah Islamic School, Malaysia) มากที่สุดคือ 15 ปี และน้อยที่สุดคือ 4 ปี โดยครูผู้สอนทุกคนต้องผ่านกระบวนการเรียนหลักสูตรวิชาชีพครูและมีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครูจึงจะสามารถทำการสอนในโรงเรียนได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประเทศมาเลเซีย

คนที่	นามสมมติ	อายุ	ระดับการศึกษา	วิชาที่สอน	ประสบการณ์ (ปี)
1	Mal1	50	ปริญญาตรี	อิสลามศึกษา	15
2	Mal2	41	ปริญญาตรี	คณิตศาสตร์	10
3	Mal3	27	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์	4
4	Mal4	51	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษ	7

5	Mal5	32	ปริญญาตรี	สังคมศึกษา	7
---	------	----	-----------	------------	---

ประเทศสิงคโปร์ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีอายุระหว่าง 31-46 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท 1 คน และปริญญาตรี 4 คน และระยะเวลาในการทำงานในโรงเรียนอัลอารอบียะห์ (Madrasah Al-Arabiah Al-Islamiah: Singapore) มากที่สุดคือ 16 ปี และน้อยที่สุดคือ 4 ปี โดยครูผู้สอนทุกคนต้องผ่านกระบวนการเรียนหลักสูตรวิชาชีพครูและมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจึงจะสามารถทำการสอนในโรงเรียนได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3 ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประเทศสิงคโปร์

คนที่	นามสมมติ	อายุ	ระดับการศึกษา	วิชาที่สอน	ประสบการณ์ (ปี)
1	Sp1	41	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์	10
2	Sp2	38	ปริญญาโท	คณิตศาสตร์	8
3	Sp3	43	ปริญญาตรี	อิสลามศึกษา	16
4	Sp4	46	ปริญญาตรี	ภาษาอังกฤษ	4
5	Sp5	31	ปริญญาตรี	สังคมศึกษา	7

3.3 สภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ในหัวข้อนี้เป็นการบรรยายถึงสภาพทั่วไปของโรงเรียนที่ลงพื้นที่ทำการศึกษา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เห็นสภาพเบื้องต้นก่อนเข้าสู่ประเด็นกลยุทธ์การสอนของครูผู้สอน เนื่องจากการวิจัยภาคสนามผู้วิจัยควรทำความเข้าใจบริบทของโรงเรียนในเบื้องต้น เพื่อให้สามารถเข้าใจประเด็นที่จะทำการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยตั้งประเด็นคำถามปลายเปิด **“สภาพทั่วไปด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไร”** จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน รวมถึงการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนพบประเด็นสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ด้านโรงเรียน และด้านหลักสูตร รายละเอียดดังนี้

ด้านผู้เรียน

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นมีมีโนทัศน์และรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากอดีตที่ผ่านมา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ก้าวหน้าเข้ามาเปลี่ยนแปลงสังคมหลายด้าน (Foray & Lundvall, 1998; OECD, 1996; Voogt & Roblin, 2010) โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องเปลี่ยนตนเองจากเป็นผู้บริโภคไปสู่การเป็นผู้สร้างผลผลิตและสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่และเพิ่มปริมาณอย่างมหาศาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Information Society Commission, 2002; Partnership for 21st Century Skills, 2008; Pont, 2001; Salpeter, 2003) ในอดีตที่ผ่านมาสังคมต้องการเพียงบุคคลที่มีทักษะเดียวที่ไม่ซับซ้อน ในขณะที่ปัจจุบันสังคมต้องการบุคคลที่มีทักษะหลายด้าน ความสามารถในการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ หรือนวัตกรรม เป็นต้น และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Fadel, 2010; Trilling & Fadel, 2009)

เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประเด็นแรกที่สำคัญคือการเป็นบุคคลที่ความคิดเชิงพัฒนา (Growth Mindset) (Dweck, 2009) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ชอบและสนุกกับการเรียนรู้และการแก้ปัญหา มองความสำเร็จที่กระบวนการมากกว่าเป้าหมาย และชอบในสิ่งที่ท้าทาย (Dweck, 2015) และด้วยกับการเรียนรู้ที่รวดเร็วและเข้าถึงได้ง่ายคุณลักษณะสำคัญอีกประการคือการเป็นบุคคลที่มีทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและรู้เท่าทันสารสนเทศ (Beetham & Sharpe, 2013) ซึ่งในภาพรวมจากการศึกษาโดย ATC21S (Binkley et al., 2012b) ได้ข้อสรุปคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นประกอบด้วย 4 กลุ่มทักษะ ได้แก่ 1) แนวทางการคิด ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การเรียนรู้เพื่อเรียนและการตระหนักรู้ 2) แนวทางการทำงาน ประกอบด้วย การสื่อสารและความร่วมมือ (การทำงานเป็นทีม) 3) การใช้เครื่องมือในการทำงาน ประกอบด้วย ความรู้ด้านสารสนเทศ และความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศและ 4) การใช้ชีวิตในสังคมโลก ประกอบด้วย ความเป็นพลเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและสังคมโลก ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ การรู้รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมถึงความตระหนักในด้านวัฒนธรรมจากการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลักสูตรบูรณาการทั้ง 3 แห่งใน 3 ประเทศ พบว่าสภาพทั่วไปของผู้เรียนมีดังนี้

1. ผู้เรียนมีทักษะในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีการสื่อสารและมีความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียนมากหากมีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ นักเรียนในปัจจุบันมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้นโดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น การใช้สมาร์ทโฟน Social Media และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งแม้โรงเรียนไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนหรืออบรมผู้เรียนในโรงเรียนแต่ นักเรียนก็สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือเรียนรู้จากเพื่อนและคนรอบข้าง ดังคำกล่าวที่ว่า “นักเรียนที่โรงเรียนคล่องมากในการใช้สมาร์ทโฟน โรงเรียนไม่ได้สอนเรื่องการใช้งานแต่พวกเขาเรียนรู้ด้วยตัวเอง” (มาเลเซีย) การมีทักษะดังกล่าวของเด็กรุ่นใหม่ซึ่งถือว่าเป็นประชาชนของสังคมดิจิทัล (Native Citizen) ถือได้ว่าเป็นเรื่องปกติในสังคมปัจจุบัน และเด็กรุ่นใหม่ก็มีความสนใจและชื่นชอบในการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพราะเขากำลังเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมตนเองเพื่อสังคมแห่งอนาคต (Prensky, 2006) และสังคมปัจจุบันก็เป็นสังคมแห่งโลกเทคโนโลยีและดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องปรับตัวให้พร้อมและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Trilling & Fadel, 2009) จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และสังเกตโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลักสูตรบูรณาการพบว่าทั้งสามแห่งมีการสะท้อนถึงคุณลักษณะของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน ตัวอย่างคุณครูในประเทศสิงคโปร์กล่าวว่า “เด็กจะชอบให้ครูอนุญาตให้ใช้สมาร์ทโฟนในการหาข้อมูลเพราะเขาสามารถเล่นไปพร้อมกับการเรียนแต่ครูก็ต้องมีวิธีการให้เขาไม่ใช้อย่างไรสาระ” (สิงคโปร์) ซึ่งกล่าวถึงความชอบ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงนี้และหาวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมและพร้อมต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเองของผู้เรียนสู่สังคมในศตวรรษที่ 21 ต่อไปในอนาคต

2. ผู้เรียนยังขาดประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นประโยชน์ คือ การใช้สมาร์ทโฟน สังคมสื่อสารออนไลน์ หรือเทคโนโลยีการสื่อสารของนักเรียนให้ได้ประโยชน์มากที่สุดและมี

ประสิทธิภาพมากที่สุดยังคงเป็นจุดอ่อนของผู้เรียน แม้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สื่อมากขึ้นแต่ก็ยังขาดการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการในการพัฒนาให้เขาสามารถรู้การใช้งานและนำประโยชน์จากสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มากที่สุด ตัวอย่างครูจากประเทศอินโดนีเซียได้กล่าวที่ว่า “จะทำอย่างไรให้นักเรียนเขาใช้เทคโนโลยีการสื่อสารได้อย่างคุ้มค่า เครื่องมือนั้นสามารถ เข้าถึงความรู้และมีหลายอย่างที่ดีแต่เด็กยังไม่รู้จักใช้งานเท่าที่ควร” (อินโดนีเซีย)

3. ผู้เรียนยังต้องพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การที่ผู้เรียนในสังคมปัจจุบันยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดวิจารณ์เกี่ยวกับข้อมูลและการแก้ปัญหาของตนเองในชีวิตประจำวัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้เรียนยังไม่สามารถคิดวิเคราะห์ และขาดการเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผล ตัวอย่างครูจากประเทศมาเลเซียได้กล่าวว่า “ปัญหาที่เราเจอคือ เด็กยังไม่สามารถวิเคราะห์แยกแยะได้ในบางเรื่อง เราต้องคอยช่วยกระตุ้นความคิด พยายามให้เขาคิดผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เราได้เตรียมไว้” (มาเลเซีย) ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในชีวิตประจำวัน ที่ผู้เรียนไม่สามารถนำหลักคำสอนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นชี้แนะ ให้ผู้เรียนได้คิด ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดได้ด้วยตัวเอง เกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นเรื่องของการรู้จักคิด

4. การนำหลักคำสอนศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ คือ การที่ผู้เรียนในปัจจุบัน สามารถนำหลักการทางศาสนาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อย เนื่องจากไม่สามารถคิดวิเคราะห์ และขาดความตระหนักในหน้าที่ของตน ซึ่งจากสภาพดังกล่าว ผู้ปกครองจึงมีความคาดหวังที่จะให้สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นแหล่งบ่มเพาะขัดเกลาและปลูกฝังหลักการศาสนา ให้บุตรหลานสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจากการศึกษาโรงเรียนทั้งสามประเทศ ทั้งมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญ ดังนั้นจึงเน้นในการปลูกฝังและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนสามารถนำหลักศาสนามาใช้ในชีวิตได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “เป้าหมายของอุมมุลกุรอ (โรงเรียน) ยังคงเป็นศักยภาพทางจริยธรรมแห่งศรัทธาในฐานะศักยภาพหลักอากิเตฮฺ เพราะดูจากศตวรรษที่ 21 นี้ เด็กเหล่านี้มีความตระหนักน้อยลงเกี่ยวกับศาสนา เพราะลุ่มหลงกับโลกนี้เช่นกันที่เป็นสาเหตุ เพราะเราอาศัยในพื้นที่ในเมืองนี้ คนเฒ่าคนแก่ก็มีความตระหนักน้อยลงต่อศาสนา จนกระทั่งโรงเรียนแห่งนี้เป็นความหวังเดียวจากคนแก่ ศึกษาเพื่อได้รับการปลูกฝังอากิเตฮฺ (หลักศรัทธา) ที่ถูกต้องแก่เด็กเหล่านี้ให้ได้รับศักยภาพด้วยตัวเอง” (อินโดนีเซีย)

ด้านครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนเข้าใจและพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทที่แตกต่างไปจากครูในอดีตที่ผ่านมา จากครูเป็นศูนย์กลางไปสู่การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง (Bell, 2010) โดยเฉพาะบทบาทของครูในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ (Exploit technology to support learning) (Saavedra & Opfer, 2012a, 2012b) จากการลงพื้นที่ศึกษาในเบื้องต้นพบว่าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาหลักสูตรบูรณาการในประเทศอาเซียนส่วนใหญ่รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี และพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอนรวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาบูรณาการการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามระดับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครูแต่ละรายวิชาแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชาและความ

พร้อมของครูสอนแต่ละคน ดังตัวอย่างของครูในประเทศมาเลเซียได้กล่าวว่า “รับรู้และเข้าใจว่าปัจจุบันต้องมุ่งพัฒนาทักษะของผู้เรียน เช่น การคิดวิจารณ์ญาณ การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยี เป็นต้น” (มาเลเซีย) และ การให้สัมภาษณ์ของครูในประเทศสิงคโปร์ที่ได้กล่าวว่า “ในห้องเรียนก็พยายามใช้เทคโนโลยีการศึกษาให้มาก การส่งงาน การหาข้อมูลของนักเรียนก็นำส่งคอมออนไลน์มาเป็นช่องทางในการเรียน” (สิงคโปร์) เช่นเดียวกับครูในประเทศอินโดนีเซียที่พยายามหาวิธีการสอนแบบใหม่ที่สอดคล้องในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2. ครูผู้สอนมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับครูยุคใหม่ เนื่องจากความรู้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งหากครูไม่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลให้สาระและวิธีการที่ครูใช้ในการเรียนการสอนนั้นมีความล้าหลัง จากการศึกษาพบว่าครูในแต่ละประเทศมีความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และครูส่วนใหญ่มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และพยายามฝึกฝนและพัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังคำกล่าวของครูจากประเทศมาเลเซียที่ว่า “จะเรียนรู้และติดตามความก้าวหน้าด้านการศึกษายุคใหม่ตลอด ถ้ามีการอบรมจากกระทรวง หรือสัมมนาที่จัดโดยเครือข่าย MUSLEH ก็จะเข้าร่วมตลอด” (มาเลเซีย) เช่นเดียวกับครูจากประเทศอินโดนีเซียที่ตระหนักถึงศักยภาพของผู้เรียนในปัจจุบันที่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้เร็วกว่าครูและบางครั้งผู้เรียนอาจรู้ในบางเรื่องมากกว่าครูผู้สอน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันกับผู้เรียน ซึ่งครูได้สะท้อนว่า “ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียนปัจจุบันเก่งกว่าครูในการใช้ไอซีที ดังนั้นครูก็ต้องเรียนรู้ให้เท่าทันนักเรียน” (อินโดนีเซีย)

3. ครูบางส่วนยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ไอซีทีได้อย่างเต็มรูปแบบ คือ ในระดับโรงเรียนทุกโรงเรียนส่งเสริมและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสนับสนุนครูผู้สอน แต่ในทางปฏิบัติยังมีครูบางส่วนยังไม่พร้อมให้นักเรียนใช้เครื่องมือสื่อสารรวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในห้องเรียนเนื่องด้วยปัจจัย เช่น ลักษณะของรายวิชา ความพร้อม ทักษะ เป็นต้น และครูบางส่วนมีความกังวลว่าผู้เรียนจะใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่สามารถควบคุมนักเรียนได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ส่วนใหญ่ครูพยายามใช้แต่ก็มีบางส่วนที่ยังไม่มีทักษะและไม่ชอบใช้เทคโนโลยี แต่ก็เป็นส่วนน้อย” (มาเลเซีย) “ตอนนี้ก็รอว่าจะมีโปรแกรมหรือเครื่องมือที่จะมาช่วยควบคุมหรือตรวจสอบการใช้สื่อออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ตของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อครูจะได้สบายใจมากยิ่งขึ้น” (อินโดนีเซีย)

4. ครูผู้สอนต้องการการเรียนรู้และทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีลักษณะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น คือ การที่ครูผู้สอนต้องพยายามทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมความคิดของผู้เรียนในยุคปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากหากไม่สามารถเข้าใจผู้เรียน ครูผู้สอนอาจไม่สามารถเข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การเข้าใจความแตกต่างทางความคิด พฤติกรรมของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับครูผู้สอนในปัจจุบัน เพราะผู้เรียนมีความคิดของตนเองค่อนข้างสูง แต่ละบุคคลมาจากพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดู ความคิด ทักษะ และพฤติกรรมของผู้เรียนย่อมแตกต่างกัน ประกอบกับมีเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งพฤติกรรมของผู้เรียนจึงมีความแตกต่างจากผู้เรียนสมัยก่อนที่ผู้เรียนจะมีลักษณะเรียบร้อย เข้าใจง่าย แต่ปัจจุบันผู้เรียนจะมีความเป็นตัวของตัวเอง

ตัวเองสูง มีความถนัดที่หลากหลาย ดังนั้นอาจเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจและคิดหาเทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “และความท้าทายของครูคือการเข้าใจความแตกต่างทางความคิดที่หลากหลายของนักเรียน เด็กตอนนี้มีความคิดของตนเองสูง และพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนก็แตกต่างกัน ความคิด ความชอบ ความถนัดต่างกัน ยังมีเทคโนโลยีเข้ามาเราจึงต้องเข้าใจเขามากขึ้น” (สิงคโปร์) “โรงเรียนเราเด็กมาจากหลากหลาย บางคนครอบครัวดี บางคนครอบครัวไม่มีความสุข มีทั้งโตและเด็ก เราต้องยิ่งเข้าใจว่าแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางทีก็ยากนะสำหรับครูที่จะสอนยังไงให้ทุกคนได้เหมือนกัน ก็ต้องพยายาม” (อินโดนีเซีย)

5. ครูบางส่วนยังต้องการการพัฒนาศักยภาพในการบูรณาการศาสตร์ทั่วไปกับรายวิชา ศาสตร์ คือ การที่ครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ความรู้วิชาต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับหลักคำสอนทางศาสนาอิสลาม ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเชิงรูปธรรม เกิดความตระหนัก และสามารถนำมาเชื่อมโยงกับหลักการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนทั้งสามประเทศ ทั้งประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นโรงเรียนที่ให้ความสำคัญในการบูรณาการศาสตร์วิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนา โดยครูผู้สอนจะต้องสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนให้เข้ากับหลักการทางศาสนาให้มากที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า “ครูทุกคนในโรงเรียนนั้นต้องเชื่อมโยงการเรียนการสอนของตนเองกับความรู้ทางด้านศาสนา” (อินโดนีเซีย) “เป็นการเริ่มการสอนโดยจะรีวิวนี้อาที่เคยเรียนก่อนหน้าและจะผสมผสานเข้ากับการสอนศาสนาอิสลาม ตัวอย่างเช่น เล่าเรื่องให้พวกเขาฟังและเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่จะสอน” (อินโดนีเซีย) “ถ้าเป็นโรงเรียนเอกชนศาสนาควบสามัญ ก็จะมีจุดเด่นและจุดเน้นคือ จะต้องบูรณาการการสอนแต่ละวิชาเข้ากับหลักศาสนาให้ได้ ซึ่งครูทุกคนก็ต้องวางแผนออกแบบการเรียนการสอน ที่จะทำให้เข้าใจ” (สิงคโปร์)

ด้านโรงเรียน

1. โรงเรียนให้ความสำคัญและสนับสนุนครูให้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ โรงเรียนทั้งหมดรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดีทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน และส่งเสริมให้ครูทำการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่เหมือนอดีตและมีความสำคัญมากก็พยายามปรับให้เข้ากับบริบทและเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21” (มาเลเซีย) “จะพูดคุยกับทีมบริการ ครูและบุคลากรกันบ่อยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป” (อินโดนีเซีย) “เข้าใจดีและคิดว่ามีความสำคัญมาก ๆ โรงเรียนก็พยายามปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน และติดตามข่าวสารตลอด” (สิงคโปร์)

2. โรงเรียนมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการสนับสนุนด้านการเรียน คือ การที่โรงเรียนมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ในการสนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน แต่อาจมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่จะต้องมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ขนาดห้องเรียนที่ต้องการให้มีขนาดใหญ่ขึ้น วัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้ได้จริง (คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาที่สามารถให้บริการสำหรับผู้เรียนได้ทุกคน โปรเจคเตอร์ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการทำแลป ฯลฯ) โต๊ะ เก้าอี้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศโรงเรียน และสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็ว เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ไม่ได้มีผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนมากนัก ซึ่งครูผู้สอนและโรงเรียนยังคง

สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ เพียงแต่หากได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณจะยิ่งทำให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “มันไม่มีผลกระทบต่อนักเรียน แต่มีผลต่อสถานศึกษาในด้านการเงิน เช่น เราจำเป็นต้องสามารถให้บริการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคนได้ ซึ่งตอนนี้เราไม่สามารถให้บริการตามนั้นได้ แต่ถ้าเป็นโรงเรียนเอกชนก็จะสามารถทำแบบนั้นได้ เพราะมีค่าใช้จ่ายมหาศาล ตัวอย่างเช่น ฉันทิฐานะครูสอนภาษา ฉันทิฐอยากให้นักเรียนนั้นฟังสื่อเพื่อพัฒนาทักษะของพวกเขา” (มาเลเซีย) “โรงเรียนเอกชนสอนส่วนใหญ่ไม่ได้มีงบประมาณมากเหมือนโรงเรียนของรัฐ ดังนั้นการพัฒนาเพื่อเตรียมผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ก็ตามดำเนินการไปตามศักยภาพที่โรงเรียนมี” (อินโดนีเซีย)

ด้านหลักสูตร

1. โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงและปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน คือ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรแกนกลางของประเทศในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน ประเทศที่มีการปรับหลักสูตรแกนกลางให้เป็นหลักสูตรบูรณาการเพื่อใช้เฉพาะโรงเรียนคือประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย ส่วนประเทศสิงคโปร์ยังคงใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงเป็นหลัก โดยมีการบูรณาการเฉพาะเนื้อหาและการเรียนการสอน ดังคำกล่าวที่ว่า “โรงเรียนใช้หลักสูตรบูรณาการที่พัฒนาจากหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยการพัฒนาดำเนินการโดยเครือข่าย MUSLEH ซึ่งโรงเรียนก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย” (มาเลเซีย) “โรงเรียนอุมมุลกุรอใช้หลักสูตรที่พัฒนาโดย JSIT ซึ่งจะใช้กันทุกโรงเรียนสำหรับโรงเรียนเครือข่าย” (อินโดนีเซีย) “โรงเรียนใช้หลักสูตรเหมือนโรงเรียนทั่วไปของรัฐแต่จะบูรณาการโดยการเพิ่มวิชาศาสนาเพิ่มเติม ซึ่งโรงเรียนรัฐไม่มีหรือมีเนื้อหาน้อย เพื่อให้นักเรียนสามารถมีศักยภาพเท่าทันโรงเรียนอื่น ๆ ของประเทศ” (สิงคโปร์)

2. มีการบูรณาการสาระและเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ หลักสูตรของโรงเรียนมีการบูรณาการเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เข้าไปในหลักสูตรของสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ 1) การบูรณาการในระดับหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบูรณาการในระดับรายวิชา 3) ไม่มีการบูรณาการแต่ในรายวิชาหรือหลักสูตรแต่บูรณาการในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังคำกล่าวที่ว่า “เครือข่ายโรงเรียนจะบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 เข้าไปในหลักสูตรบูรณาการของเครือข่าย” (อินโดนีเซีย) “โรงเรียนมีทั้งบูรณาการในสาระรายวิชาและบูรณาการในการเรียนการสอน” (มาเลเซีย) “หลักสูตรของสิงคโปร์ที่ใช้บูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่แล้ว และโรงเรียนเองก็พยายามเพิ่มเติมทั้งในเนื้อหาและการเรียนการสอน” (สิงคโปร์)

ตารางที่ 3.4 เปรียบเทียบสภาพทั่วไปเบื้องต้นด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย
ด้านผู้เรียน	- ผู้เรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารมากยิ่งขึ้น	✓	✓	✓
	- ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียนมาก			
	หากมีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓
	- ผู้เรียนส่วนมากยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์	✓	✓	✓

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย	
ด้าน ครูผู้สอน	- ผู้เรียนยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสาร	✓	-	✓	
	- การนำหลักคำสอนศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ	-	-	✓	
	- ครูผู้สอนเข้าใจและสามารถเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	✓	✓	✓	
	- ครูผู้สอนมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนหรือไอซีทีเพื่อจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	
	- ครูบางส่วนยังไม่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ไอซีทีได้อย่างเต็มรูปแบบ	✓		✓	
	- ครูผู้สอนต้องการการเรียนรู้และทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีลักษณะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น	-	✓	✓	
	- ครูบางส่วนยังต้องการการพัฒนาศักยภาพในการบูรณาการศาสตร์ทั่วไประายวิชาศาสนา	✓	✓	✓	
	ด้านโรงเรียน	- โรงเรียนให้ความสำคัญและสนับสนุนครูให้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21	✓	✓	✓
		- โรงเรียนก็มีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการสนับสนุนด้านการเรียน	✓	-	✓
	ด้าน หลักสูตร	- โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงและปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน	✓	✓	✓
- มีการบูรณาการสาระและเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21		✓	✓	✓	

3.4 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนของครูผู้สอนและนโยบายของโรงเรียน และเพื่อเป็นการเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายที่นอกเหนือจากครูผู้สอน โดยผู้บริหารต้องมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี ข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารที่สัมภาษณ์โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน มีอายุระหว่าง 38 – 58 ปี การศึกษาต่ำสุดระดับปริญญาตรีและสูงสุดระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน มากที่สุด 33 ปี และน้อยที่สุด 8 ปี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสามารถสรุปประเด็นข้อค้นพบได้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารทุกโรงเรียนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เท่าทันสังคมยุคใหม่ เช่น นโยบายด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ การใช้การเรียนรู้แบบเชิงรุก การสร้างความร่วมมือกับเครือข่าย และการพัฒนาครู เป็นต้น โดยทุกประเทศได้มีการทบทวนทิศทางการพัฒนาของโรงเรียนและกำหนดนโยบายใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

2. ทบทวนวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในทุกประเทศได้ทำการทบทวนวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนโดยได้ประชุมและระดมความคิดเห็นจากทั้งครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองในการปรับปรุงวิสัยทัศน์และดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงและการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นบุคคลในศตวรรษที่ 21

3. สร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติครูผู้สอน จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนในประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความเข้าใจที่ตรงกันในการพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการใหม่ ๆ และการกระตุ้นรวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน สำหรับโรงเรียนในประเทศอินโดนีเซีย แม้ไม่มีการกำหนดกิจกรรมโดยตรงแต่ก็ได้มีการพูดคุยกับบุคลากรอย่างไม่เป็นทางการและสนับสนุนครูในโรงเรียนให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกัน

4. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนตระหนักและให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอน โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการสอนแนวใหม่ จากการศึกษาพบว่าครูทุกคนต้องได้รับการอบรมหรือการเข้าร่วมการพัฒนาตนเองด้านการสอนทุกคน ทั้งที่โรงเรียนจัดอบรมเองหรือการอบรมภายนอกโรงเรียน ในกรณีของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ได้ส่งครูไปอบรมที่ต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา เป็นต้น และมีการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาอบรมครูร่วมกับโรงเรียนเครือข่าย

5. ปรับปรุงห้องเรียนและจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัย จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนทั้งสามแห่งได้พัฒนาห้องเรียนต้นแบบสำหรับการเรียนแบบ Active Learning การสนับสนุนให้ครูจัดห้องเรียนแบบใหม่ที่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือจากภายนอกเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับโรงเรียนอัลฮีดายะฮ์ ได้มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย University Technology Malaysia ในการสร้างห้องเรียนต้นแบบและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ที่ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในสิงคโปร์เพื่อพัฒนาผู้เรียนและห้องเรียนที่ทันสมัยและพร้อมกับการสร้างผู้เรียนแห่งอนาคต

6. ประสานงานกับผู้ปกครอง องค์กรภายนอก และชุมชนเพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาคเอกชน และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่จัดนอกโรงเรียนจะมีผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น ค่ายพัฒนาผู้เรียน ทักษะศึกษา การฝึกประสบการณ์ทำงาน เป็นต้น และเสริมความเข้มแข็งให้แก่สมาคมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทในการสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน

7. เข้าร่วมกับเครือข่ายโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนทุกโรงเรียนให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าร่วมในเครือข่ายของโรงเรียน ผู้บริหารทุกคนเห็นว่าการทำงานเครือข่ายสามารถสนับสนุนให้โรงเรียนได้เรียนรู้จากความสำเร็จของโรงเรียนอื่น ๆ การร่วมแชร์ทรัพยากรการเรียนรู้ และงบประมาณในการจัด

กิจกรรม รวมถึงการแลกเปลี่ยนครู นักเรียน และร่วมกันจัดกิจกรรมวิชาการ ซึ่งนักเรียนและครูได้ประโยชน์จากการร่วมมือกิจกรรมกับครูและนักเรียนต่างสถาบันการศึกษา

ตารางที่ 3.5 เปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียน

ประเด็นหลัก	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย
- กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	✓	✓	✓
- ทบทวนวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	✓	✓	✓
- สร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติครูผู้สอน	✓	✓	✓
- ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน	✓	✓	✓
- ปรับปรุงห้องเรียนและจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัย	✓	✓	✓
- ประสานงานกับผู้ปกครอง องค์กรภายนอก และชุมชนเพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน	✓	✓	✓
- เข้าร่วมกับเครือข่ายโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓

3.5 ผลการสัมภาษณ์นักเรียน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มนักเรียน เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนและยืนยันข้อมูลของครูผู้สอน และเพื่อเป็นการเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายที่นอกเหนือจากครูผู้สอน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งหมด 15 คน มีอายุระหว่าง 14-16 ปี จากการสนทนากลุ่มนักเรียนสามารถสรุปประเด็นข้อค้นพบได้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในห้องเรียน นักเรียนในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ให้ผลสะท้อนถึงการใช้อุปกรณ์สื่อสาร เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น ในห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนทั้งสองโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารได้ในบางรายวิชา ซึ่งนักเรียนมีความต้องการในการใช้ที่มากขึ้นเพื่อการเรียนรู้ สำหรับประเทศอินโดนีเซียนักเรียนบางส่วนเห็นว่าเขายังไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์สื่อสารในห้องเรียน แต่อยากให้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือรายวิชาที่ฝึกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เพิ่มมากขึ้น

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูบางส่วนยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยายแต่ก็มีจำนวนที่ลดลง โดยเฉพาะในรายวิชาศาสนาที่นักเรียนยังต้องท่องจำเนื้อหา นักเรียนทุกโรงเรียนให้ความคิดเห็นว่าพวกเขาต้องการโอกาสในการคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอแนะและพูดคุยกันมากยิ่งขึ้นในห้องเรียนและเพิ่มพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นที่นักเรียนต้องการนำเสนอ

3. ลดการบ้านและเน้นการฝึกปฏิบัติ นักเรียนในประเทศอินโดนีเซียให้ความคิดเห็นในประเด็นการลดการบ้านและให้ครูผู้สอนเน้นการฝึกปฏิบัติในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้เพิ่มเติมตามที่

ตนเองสนใจหลังจากกลับจากโรงเรียน นอกจากนี้นักเรียนเสนอให้นักเรียนมีกิจกรรมที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการปฏิบัติและเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อฝึกทักษะและพัฒนาตนเอง

4. ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน นักเรียนให้ผลสะท้อนในประเด็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้มากขึ้นเนื่องจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนค่อนข้างมีจำกัดจึงควรจัดการเรียนรู้นอกสถานที่และในแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม โดยเฉพาะในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน รวมถึงการฝึกประสบการณ์ในการทำงานที่สามารถต่อยอดสู่การเรียนรู้ในอนาคต

5. ปรับปรุงห้องเรียนและจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัย นักเรียนในทุกโรงเรียนมีความประสงค์ให้โรงเรียนพัฒนาห้องเรียนให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเสนอให้ครูจัดห้องเรียนเป็นแบบรูปตัวยูและเพิ่มอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น จอทีวีขนาดใหญ่ โปรเจกเตอร์ คอมพิวเตอร์ สำหรับสืบค้นข้อมูล และพื้นที่พักผ่อน เป็นต้น นอกจากนี้ต้องการให้โรงเรียนเพิ่มทรัพยากรในการเรียนรู้ เช่น ปริมาณอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ หนังสือที่น่าสนใจ เครื่องมือในการประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ เป็นต้น

6. เพิ่มเวลาได้พักผ่อนและเล่นอย่างอิสระ นักเรียนทุกโรงเรียนให้ความเห็นในทิศทางเดียวกันคือการเรียนที่หนักและมากเกินไปบางครั้งต้องการเวลาในการพักผ่อนและพื้นที่สำหรับการเล่นหรือเรียนรู้อย่างอิสระที่เพิ่มมากขึ้น เช่น จัดมุมพักผ่อนในห้องเรียน เพิ่มห้องทำกิจกรรมอิสระ ห้องอ่านหนังสือส่วนตัว มุมสำหรับสนทนาการ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันยังไม่เพียงพอและโรงเรียนมีพื้นที่จำกัด และต้องการให้ลดเวลากิจกรรมภาคบังคับให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจและถนัดให้มากยิ่งขึ้น

7. พัฒนานาครุให้มีวิธีการสอนที่น่าสนใจ นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และต้องการพัฒนาตนเอง อย่างไรก็ตามนักเรียนต้องการให้ครุมีวิธีการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น บางครั้งนักเรียนรู้สึกไม่สนุกกับการเรียนจึงต้องการให้ครูกิจิตหาวิธีการใหม่ ๆ และใช้หลักการความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล และให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน โดยเข้าถึงและติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด

8. ครูบูรณาการอิสลามในรายวิชาสามัญ นักเรียนในโรงเรียนทั้งสามแห่งได้สะท้อนถึงการบูรณาการของครูในรายวิชาสามัญ โดยนักเรียนอธิบายถึงการบูรณาการของครูโดยวิธีการหลากหลาย เช่น นำอัลกุรอานมาอธิบายเนื้อหาที่สอดคล้องกัน การพูดถึงเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อความพึงพอพระทัยของอัลลอฮ์ การพูดคุยซักถามในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น โดยนักเรียนเห็นว่าการบูรณาการทำให้เห็นความสำคัญของการเรียนมากยิ่งขึ้นไม่เฉพาะการเรียนวิชาศาสนาแต่ทุกวิชาล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับคำสอนของศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 3.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

ประเด็นหลัก	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย
- เปิดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในห้องเรียน	✓	✓	-
- เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	✓	✓	✓
- ลดการบ้านและเน้นการฝึกปฏิบัติ	-	-	✓
- ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน	✓	✓	✓
- ปรับปรุงห้องเรียนและจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัย	✓	✓	✓
- เพิ่มเวลาได้พักผ่อนและเล่นอย่างอิสระ	✓	✓	✓
- พัฒนานาครุให้มีวิธีการสอนที่น่าสนใจ	✓	✓	✓

3.6 ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้ปกครอง เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับทำความเข้าใจการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และยืนยันข้อมูลของครูผู้สอน และเพื่อเป็นการเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายที่นอกเหนือจากครูผู้สอน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนผู้ปกครองโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน ผู้ปกครองมีอายุระหว่าง 43 – 52 ปี การศึกษาต่ำสุดระดับปริญญาตรีและสูงสุดระดับปริญญาโท มีบุตรจำนวนตั้งแต่ 3 – 7 คน และมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่เป็นกรรมการในชมรมหรือสมาคมผู้ปกครอง จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองสามารถสรุปประเด็นข้อค้นพบได้ดังนี้

1. **โรงเรียนมีการพัฒนาและปรับรูปแบบการเรียนการสอน** ผู้ปกครองทุกโรงเรียนได้เห็นพัฒนาการและความพยายามของโรงเรียนในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าแม้โรงเรียนมีข้อจำกัดหลายด้านแต่ก็สามารถพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันกับโรงเรียนของรัฐหรือดีกว่าโรงเรียนของรัฐหลายด้าน เช่น ด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

2. **ครูผู้สอนมีการบูรณาการศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน** คือ การที่ครูผู้สอนมีการบูรณาการศาสตร์ความรู้ด้านวิชาสามัญร่วมกับวิชาสายศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดเชื่อมโยงเห็นความสัมพันธ์ของวิชาเนื้อหาที่สามารถร่วมกันได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการบูรณาการศาสตร์เป็นเรื่องที่ดี เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. **ร่วมประชุมและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียน** โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนการสอน เช่น การหางบประมาณ การจัดทำยุทธศาสตร์โรงเรียน การสร้างเครือข่าย เป็นต้น และโรงเรียนให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา นโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน

4. **สนับสนุนและติดตามพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน** โรงเรียนมีนโยบายให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการติดตามดูแลและพัฒนาการเรียนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น เช่น การแก้ปัญหาให้นักเรียนที่สอบไม่ผ่าน ปัญหาพฤติกรรม เป็นต้น โดยเฉพาะการจัดกลุ่มผู้ปกครองในระดับชั้นเรียน และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในสายชั้น เพื่อช่วยติดตามและสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอน

5. **ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้** โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น ซึ่งสิ่งนี้ทำให้ผู้ปกครองได้มีความผูกพันและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “เรามีกิจกรรมจิตอาสาบ่อย จะให้พวกเรามาช่วยกันที่โรงเรียน ช่วยคนยากจน ช่วยกันบริจาคจัดหารองเท้าและสิ่งของจำเป็น” (ข้อมูลจากประเทศมาเลเซีย) “พวกเรามีการบริจาค Dana tali asih เพื่อเป็นขวัญ

กำลังใจแก่คุณครูในท้ายปี แต่เราไม่อนุญาตให้ผู้ปกครองให้ของขวัญในรูปแบบเฉพาะเจาะจง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เราจะรวบรวมเงินบริจาคไว้ส่วนกลางและจะแจกจ่ายให้กับครูทุกคน” (อินโดนีเซีย)

6. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในบ้าน ผู้ปกครองทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในบ้านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การจัดเตรียมมุมอ่านหนังสือและทำการบ้านของบุตร การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ของบุตร รวมถึงการส่งเสริมและให้กำลังใจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องการเลี้ยงดู การติดตามการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟน และการใช้สื่อออนไลน์ โดยเน้นการให้บุตรใช้ในทางที่สร้างสรรค์และเน้นการสืบค้นและหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต

7. เป็นกรรมการสมาคมผู้ปกครอง ผู้ปกครองทุกคนต่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมหรือสมาคมผู้ปกครอง ประเทศอินโดนีเซียมีจัดตั้งชูรอและขับเคลื่อนนโยบายของโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเรียกว่า Forum Persaudaraan Orang Tua Murid (FPOM) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ให้ข้อเสนอแนะแก่มูลนิธิเพื่อร่วมกันจัดการนโยบายของโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน ในประเทศมาเลเซียก็มีการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองทั้งในระดับโรงเรียนและระดับสายชั้นเรียนเพื่อมีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนของโรงเรียนว่าจะทำอะไรในแต่ละปี รวมถึงการเสนอแนวทางการจัดการศึกษาแก่โรงเรียน สำหรับประเทศสิงคโปร์ชมรมผู้ปกครองมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการให้ข้อเสนอในการพัฒนาโรงเรียน มีการจัดระเบียบการรายงานการพัฒนาของนักเรียนทุก ๆ สามเดือน รายการความเคลื่อนไหว การเรียนของเขาอยู่ในระดับไหน และคะแนนของนักเรียน การพบปะกับครูและจัดสัมมนา parenting ร่วมกับครูและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 3.7 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมและการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ประเด็นหลัก	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย
- โรงเรียนมีการพัฒนาและปรับปรุงแบบการเรียนการสอน	✓	✓	✓
- ครูผู้สอนมีการบูรณาการอิสลามในการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓
- ร่วมประชุมและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียน	✓	✓	✓
- ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	✓	✓	✓
- สนับสนุนและติดตามพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	✓	✓	✓
- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในบ้าน	✓	✓	✓
- เป็นกรรมการสมาคมผู้ปกครอง	✓	✓	✓

บทนี้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนเป้าหมายทั้งสามประเทศ ได้แก่ โรงเรียนอิสลามฮิดายะฮ์ รัฐยะโฮร์บารู ประเทศมาเลเซีย โรงเรียนอุมมุลกุรอ จังหวัดโบโกร์ ประเทศอินโดนีเซีย มัตราชะฮ์ อัล-อารอเบียฮ์ อัล-อิสลามียะฮ์ ประเทศสิงคโปร์ โดยเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ตั้งของโรงเรียน ประวัติความเป็นมา วิสัยทัศน์ จุดเน้นและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน นอกจากนี้นำเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรองที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล เช่นเดียวกับผลจากการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ ผู้บริการโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง สำหรับข้อค้นพบจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้นำเสนอในบทต่อไป